

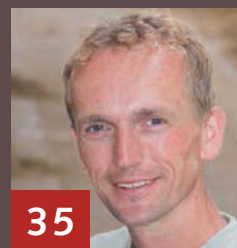

Welke afwegingen zijn op een groot melkveebedrijf van belang bij de keus voor een nieuw voersysteem? Deskundigen geven uitleg welke criteria belangrijk zijn, zoals aanschafkosten, arbeid en onderhoud. Vier melkveehouders met meer dan 150 koeien motiveren de keuze van hun voersysteem op het bedrijf.

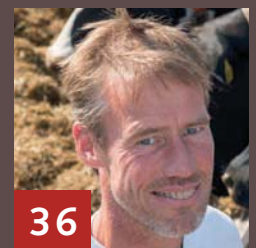
32

Door schaalgrootte komen op grote bedrijven andere voersystemen in beeld

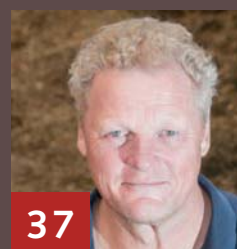
35

Door zelfrijder geen andere machines

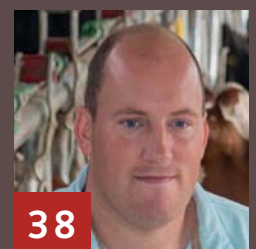
36

Voeren uitbesteden om arbeid te sparen

37

Blokkendoseerwagen vraagt weinig tijd

38

Efficiënt werken met een voerrobot

Het voeren is op grote bedrijven in feite niet anders dan op kleine bedrijven. Wel zorgt schaalgrootte ervoor dat zelfrijders of automatische voersystemen eerder rendabel zijn. De beschikbare arbeid is een belangrijk criterium in de keus voor een voersysteem.

tekst **Ivonne Stienezen**

Martijn Homan van Trioliet: 'Bedrijven vanaf tweehonderd koeien voeren het voordeligst met zelfrijder of automatisch voersysteem'

Liever automatisch voeren dan automatisch melken

Van voerdoseer- en voermengwagens in verschillende afmetingen tot automatisch voeren, van blokkendoseerwagens tot uitbesteden. In principe zijn alle voersystemen ook geschikt voor grote bedrijven. Natuurlijk wordt voor grote bedrijven vaker een systeem met een grote capaciteit gebruikt. 'Maar als er voldoende arbeid op het bedrijf aanwezig is, zou een groot bedrijf bij wijze van spreken zelfs met hooivorken kunnen voeren', zegt Gerben Hepping.

Hepping is verkoopleider bij Zonna, importeur van onder meer Strautmann- en Wasserbauer-voersystemen. 'Er zijn zo veel voersystemen, omdat er voor elk systeem een markt is. Maar op een bedrijf met tweehonderd koeien is het natuurlijk sneller rendabel om grotere of juist meer gespecialiseerde machines te kopen dan op een bedrijf met tachtig koeien.'

Maatwerk per bedrijf

Bij Trioliet, producent van diverse typen voersystemen, werken de adviseurs met een checklist om zo tot een voersysteem te komen dat het beste werkt voor een specifiek bedrijf. Martijn Homan, productmanager bij Trioliet, stelt: 'Theoretisch is een zelfrijdende voermengwagen of een automatisch voersysteem het best voor een bedrijf dat meer dan tweehonderd stuks melkvee voert. Dit zijn systemen met lage jaarkosten, als je de arbeid meerekent, die zeer nauwkeurig een gemengd rantsoen kunnen samenstellen met behoud van de structuur van het rantsoen.'

Homan geeft aan dat ze daarnaast arbeid besparen, wat vaak cruciaal is op een groot bedrijf in Nederland of Vlaanderen. 'Maar in de praktijk zijn de eisen en de wensen van de melkveehouder leidend en daarnaast de omstandigheden op het bedrijf.' Hierbij gaat het niet alleen om bestaande gebouwen of nieuwbouw- en groeiplannen, maar ook over de locatie van de kuilen, aanwezige machines, eventueel vee op een andere locatie en de gewenste componenten van het rantsoen.

Een voersysteem moet zorgen voor een goede voeropname van de veestapel. 'Een goede voeropname is cruciaal voor de gezondheid, productie en efficiëntie van de melkveestapel', stelt Gert van Duinkerken, hoofd van de afdeling diervoeding van Wageningen Livestock Research. 'Koeien moeten genoeg tijd en rust hebben om voer op te nemen.' Dat is voor elk bedrijf, groot of klein, de basis om een voersysteem te kiezen. 'Vaak zijn de omstandigheden en faciliteiten op een bedrijf

Gerben Hepping:
'Met automatisch voeren kun je gemakkelijk opschalen'

belangrijke redenen om te kiezen voor een bepaald voersysteem', verklaart Hepping. 'Is er bijvoorbeeld een shovel aanwezig, dan wordt er vaker gekozen voor een systeem dat extern wordt gevuld.' Van Duinkerken vult aan: 'Is er een krappe bezetting aan het voerhek, dan is vaker voeren per dag een mogelijkheid om de competitie aan het voerhek te verminderen.'

Mengen of niet?

'Het voer moet gemengd zijn', is de stelling van Gunter Van Parys, verkoopleider rundvee van de Vlaamse veevoerleverancier Aveve. 'Een goed gemengd basisrantsoen zorgt gewoon voor het beste voer technisch resultaat. De koeien kunnen niet selecteren en je weet precies wat ze binnenkrijgen.'

Van Duinkerken onderschrijft dat goed mengen bij een volledig gemengd rantsoen belangrijk is. 'Als de koeien vooral de goed verteerbare voerdeeltjes uitselecteren, neemt de kans op pensverzuring toe.' Homan is van mening dat bij een eenvoudig rantsoen, van bijvoorbeeld alleen gras of gras met mais, mengen niet per se no-

dig is. 'Een doseer- of blokkendoseerwagen met kuilvoersnijder is bij zo'n rantsoen ook een prima oplossing, tenzij arbeid de beperkende factor is op een groot bedrijf. Wanneer meer componenten worden gevoerd, is gemengd voeren interessant.' Een blokkendoseerwagen van 3 kuub met kuilvoersnijder vraagt bijvoorbeeld een investering van zo'n 30.000 euro, inclusief trekker en heeft als bijkomend voordeel dat de kosten voor onderhoud en brandstof lager zijn. 'Een Trioliet-zelfrijder van 12 kuub is er vanaf 85.000 euro, maar vraagt veel minder investering in tijd', stelt Homan.

Ook automatische voersystemen mengen, maar volgens Teunis Kool, specialist grote bedrijven bij veevoerleverancier Agruniek-Rijnvallei, blijft de mengcapaciteit van de huidige automatische voersystemen achter. 'Een mengwagen heeft veel power om heel intensief te mengen, in mijn beleving halen de automatische voersystemen niet die mengkwaliteit.'

Voeren in groepen

Op een groot bedrijf zijn er meer opties om te voeren in groepen, zowel met voerwagens als met automatische systemen. Bij automatisch voeren zijn de mogelijkheden voor het aantal groepen groot. Klaes Gerbrandy van GEA geeft aan dat hun automatische voersystemen zelfs dertig groepen kunnen voeren. 'Dat komt in de praktijk natuurlijk niet veel voor', stelt Gerbrandy. 'Maar zelfs een groepje van drie droge koeien kan hiermee precies op de norm worden gevoerd.'

Van Parys heeft enige bemerkingen bij het voeren in groepen bij een strikt tmr, dus zonder individueel krachtvoer. 'Stel, je werkt met een tmr voor een hoogproductieve groep voor een melkproductie van 36 kilogram, en voor een laagproductieve groep voor een rantsoen voor 28 kilogram. Als de koeien moeten wisselen van hoog- naar laagproductief, krijgen ze een forse dip qua voersamenstelling. Tegelijkertijd is er veel sociale onrust.' Van Parys vindt dat een ongewenste situatie.

‘Ik zou bij tmr het liefst groepen maken van dieren die zich in hetzelfde lactatiestadium bevinden en steeds als groep bij elkaar blijven en waarbij het rantsoen dan meeverandert met het lactatiestadium. Maar om dat te doen, heb je eigenlijk een bedrijf nodig van Amerikaans formaat.’ In de praktijk ziet Van Parys veel bedrijven – ook grote bedrijven – die één tmr-rantsoen voeren. Als dat zonder individuele krachtvoergift gebeurt, vindt hij dat erg duur. ‘De laagproductieve koeien krijgen zo een te rijk rantsoen, de meerkosten voor die groep lopen op tot wel 15 procent.’ Hij signaleert nu dat veel van die veehouders investeren in halsbanden voor tochtdetectie en de koeherkenning daarvan koppelen aan krachtvoerboxen.

Vaker voeren

Op steeds meer bedrijven wordt eenmaal daags gevoerd. Volgens Kool is dat een prima oplossing. ‘Als je een gemengd rantsoen voert met honderd procent fris voer, dan kun je prima uit de voeten met eenmaal daags voeren. Dat scheelt op een groot bedrijf natuurlijk veel arbeid. Als er de hele dag maar fris en koud voer ter beschikking is voor het vee, dat is het belangrijkste. Ook is het belangrijk om te zorgen dat het voer geregeld wordt aangeschoven.’ Als er broei optreedt, adviseert Kool om tweemaal per dag te voeren.

Andere adviseurs zien meerwaarde in vaker voeren, zoals dat met een automatisch voersysteem mogelijk is, een systeem dat vanaf zo’n 150 koeien rendabel wordt. Seine van der Velde, productmanager van Schuitemaker, is voorstander van vaker voeren. De leverancier van automatisch voersysteem Innovado geeft aan: ‘Wanneer je meer keren per dag een kleinere portie geeft, worden de koeien actiever en neemt de voeropname toe, wat zorgt voor een betere voerefficiëntie.’ Volgens hem kun je zo meer melken van hetzelfde voer of net zoveel melken met minder voer.

Van Duinkerken geeft aan dat onderzoeken naar effecten van voerfrequentie wisselende uitkomsten geven. ‘In sommige proeven was sprake van een hogere drogestofopname bij een hoge voerfrequentie, terwijl in andere proeven geen of zelfs een tegengesteld effect werd gevonden.’ Hij geeft aan dat in proeven met een verhoogde voeropname dat effect vooral werd toegeschreven aan een langere vreettijd. Een lagere voeropname werd geweten aan meer onrust in de stal en kortere ligtijden. ‘Al deze onderzoeken laten vooral zien dat er veel factoren zijn die de effecten van voerfrequentie beïnvloeden en dat maakt een eenduidige conclusie moeilijk’, stelt Van Duinkerken. Als factoren noemt hij

onder meer gemengd of enkelvoudig voeren, bezetting aan het voerhek, rantsoensamenstelling, leeftijd, lactatiestadium en productieniveau.

Meer tijd voor koeien

Bij de keus voor een voersysteem is arbeid een belangrijke afweging. ‘Omdat veehouders hun eigen arbeid financieel meestal niet meewegen, lijkt een automatisch voersysteem erg duur’, stelt Hepping. ‘Bovendien kijken veehouders vaker naar de kosten en niet naar de opbrengsten. Zeker nu de melkprijzen laag zijn, is de aanschafprijs het belangrijkste criterium, ook als die aanschafprijs over veel koeien kan worden verdeeld. Maar omdat arbeid in Nederland duur is, zou ik nadenken over de hoogste productiviteit per arbeidsuur.’ Van der Velde onderschrijft dat: ‘Vaak is het de keuze tussen een medewerker aannemen of automatisch voeren. Met een automatisch voersysteem kun je als veehouder in elk geval meer tijd aan je koeien besteden.’ Een andere manier om meer tijd voor de koeien over te houden is het uitbesteden van het voeren aan een loonwerker. ‘Maar het nadeel daarvan is in mijn ogen dat er dan maar één keer per dag wordt gevoerd. Bovendien kun je als veehouder dan minder goed sturen.’

Makkelijk opschalen

De capaciteit van een systeem is natuurlijk een belangrijke afweging. Voerwagens zijn in vele varianten verkrijgbaar. Vaak is het zelfs mogelijk om zo’n wagen met opzetranden te vergroten. Homan is daar echter geen voorstander van. ‘De mengvijzels in zo’n wagen blijven gelijk, waardoor de verhouding tussen de hoogte van de mengkuip en mengvijzels scheef is, wat zorgt voor een mindere mengkwaliteit. Dat geeft een mindere kwaliteit voer aan het voerhek.’

Hepping geeft aan dat automatische voersystemen gemakkelijk kunnen worden opgeschaald in capaciteit. ‘Veelal is het een kwestie van het systeem extra uren te laten voeren. Bij een automatisch melksysteem blijf je altijd aanhikken tegen de maximale capaciteit per melkbox. Groeien moet daardoor eigenlijk in stappen’, noemt Hepping als nadeel. ‘Bij een automatisch voersysteem speelt dat niet. Bovendien vraagt een automatisch voersysteem minder onderhoud dan een automatisch melksysteem. Het automatisch voersysteem heeft geen diercontact en daardoor ook minder storingen. De koe is toch een onberekenbare factor. Als ik mocht kiezen, zou ik eerder automatisch gaan voeren dan automatisch gaan melken.’ |

Woonplaats:	Hellendoorn
Aantal koeien:	230
Voersysteem:	zelfrijdende voermengwagen
	Trioliet Triotrac
Sinds:	2012
Capaciteit:	250 koeien per uur

Remco van Dijke: 'Met de zelfrijder tot vijf kilo nauwkeurig voeren'

Geen karavaan op de weg

Door voor een zelfrijdende voermengwagen te kiezen spaarde Remco van Dijke de aanschaf van een shovel, trekker en voermengwagen uit. Ook hoeft hij maar met één machine over de openbare weg in plaats van met een karavaan aan machines.

'Bovendien kun je tot op vijf kilo nauwkeurig voeren.'

tekst **Diane Versteeg**

Ik zag het al voor me: met een karavaan van shovel, trekker en voermengwagen over de weg', vertelt Remco van Dijke (42) over de toer die hij zou moeten maken om dagelijks te kunnen voeren. Om de kuilplaatsen te kunnen bereiken moet hij over de openbare weg.

Daarnaast speelde de beperkte mechanisatie op het bedrijf met 250 koeien een rol in de keuze voor een zelfrijdende voermengwagen. 'We hadden geen trekker of shovel om mee te voeren. Een zelfrijdende voermengwagen past veel beter bij ons bedrijf en is veel goedkoper dan die drie machines bij elkaar.'

Voor 2006 gebruikte Van Dijke een voerdoseerwagen. 'Bij andere bedrijven – in die tijd werkte ik ook als voeradviseur – zag ik dat de conditie en de diergezondheid van de veestapel vooruitgingen met gemengd voeren', zo merkt hij op. Na de installatie van een carrouselmelkstal in 2006 werd minder krachtvoer verstrekt in de melkstal. Om het basisrantsoen rijker te maken stapte hij over naar gemengd voeren. Van Dijke koos direct voor een zelfrijder van Trioliet.

Eén uur voeren inclusief laden

De zelfrijdende voermengwagen mag in aanschaf duur zijn, volgens Van Dijke vallen de diesel- en onderhoudskosten mee. 'Twee keer per jaar krijgt de Trioliet-machine een beurt. De messen

vervangen is de grootste kostenpost. Op jaarbasis zijn de onderhoudskosten zo'n 3000 euro', zegt hij. 'Per week gaat er 120 liter diesel doorheen. Maar dat vind ik niet veel als ik kijk naar de capaciteit van de zelfrijder. Inclusief laden kan ik alle koeien binnen een uur voeren.'

Het rantsoen bestaat nu uit 6,5 kg droge stof mais en 6,5 kg kuilgras, 1 kg graszaadhooi, 6 kg perspulp en 2,3 kg soja/raap. Dat wordt aangevuld met 6 kg mengkuil van bierbostel, aardappelsnippers en drie procent droge pulp. In de melkstal krijgen de koeien een beperkte hoeveelheid krachtvoer. Met de zelfrijder heeft Van Dijke geen hulp nodig bij het voeren. 'Ik melk 's morgens, mijn vader melkt 's avonds. Terwijl mijn vader de koeien melkt, voer ik de koeien', vertelt hij. Eén keer per dag gaan er twee volle wagens voor het voerhek.

Van Dijke vindt het voeren mooi werk en dat was ook een reden waarom een automatisch voersysteem of het uitbesteden van het voeren niet paste. 'Ik vind het prettig om zelf controle over het voeren te houden. Met de zelfrijdende voermengwagen kun je heel precies doseren. Met een shovel kun je al snel 100 kilo te veel laden. Met de zelfrijder kan ik tot op vijf kilo nauwkeurig voeren. Dat komt de voerefficiëntie ten goede. Zeker als eiwit duur is in aankoop zijn dit de punten waar je het meest op kunt verdienen.' |

Woonplaats:	Hoogwoud
Aantal koeien:	180
Voersysteem:	loonvoeren
	zelfrijdende voermengwagen
Jaar van installatie:	2011
Capaciteit:	niet van toepassing

Ted Berkhout: 'De bespaarde arbeid kunnen we in de kaasmakerij inzetten'

Continuïteit door loonvoeren

Door het voeren uit te besteden kunnen de gebroeders Berkhout meer arbeid inzetten in de kaasmakerij. De loonvoerder werkt met een zelfrijdende voermengwagen, waardoor het rantsoen continu van dezelfde kwaliteit is. Ook ligt dagelijks om dezelfde tijd het voer voor het voerhek.

tekst **Diane Versteeg**

Toen de voerdoseerwagen van de broers Berkhout in 2011 aan vervanging toe was, kocht Wilfried Smit, een ondernemer in de omgeving, een zelfrijdende voermengwagen. 'We kenden Wilfried vanuit zijn eerdere werk bij de loonwerker en hadden vertrouwen in hem', zegt Ted Berkhout (45) over de startperiode van het loonvoeren. Ted houdt zich vooral bezig met de kaasmakerij en zijn broer Nico verzorgt de 180 koeien op de bedrijf. 'Vanaf 2004 zijn we gegroeid van 100 naar 180 koeien. Tussen 2010 en 2012 molken we zelfs enige tijd 200 koeien.'

'Vanwege de kaasmakerij hebben we handen tekort om al het werk zelf te doen', legt Ted uit. 'Dat was de belangrijkste reden om het voeren uit te besteden.' Daarnaast spaarden de broers ook de aanschafkosten van een nieuw voersysteem, dieselkosten en onderhoudskosten uit. 'Alles bij elkaar opgeteld bleek het uur dat we voorheen aan het voeren besteedden, ons in de kaasmakerij meer op te leveren.'

Voor een bedrag van ongeveer 35 cent per koe per dag komt Smit elke dag om 15.00 uur de koeien voeren. 'In de vijf jaar dat we met hem samenwerken, zijn er hooguit twee dagen geweest dat zijn machine uitviel', stelt Berkhout duidelijk tevreden vast. 'Dat was ook een belangrijke reden om voor loonvoeren te kiezen: continuïteit en stabiliteit als het op voeren aankomt. De loonvoerder is er zelf verantwoordelijk voor dat zijn

machine werkt, dat deze onderhouden is en dat er – als hij zelf niet kan – toch iemand anders komt voeren.'

Rantsoenoverleg bij de koffie

De samenwerking met de loonvoerder bevalt de broers Berkhout goed. 'We stemmen de rantsoensamenstelling bij een kop koffie af, dat kost ons geen extra tijd', zegt Berkhout. Bijkomend voordeel van het voeren met de 22 kuubs zelfrijdende RMH-voermengwagen is dat het rantsoen van continu dezelfde kwaliteit is. En omdat Wilfried dagelijks op het bedrijf komt, valt het hem ook op als er plotseling meer restvoer voor het voerhek ligt. 'Dat kan voorkomen wanneer we bijvoorbeeld een paar koeien droog hebben gezet. Omdat mijn broer Nico toch aan het melken is, loopt Wilfried dan even bij hem de melkstal in en wordt het rantsoen weer afgestemd', zegt de melkveehouder.

Over de insleep van ziekten maken de gebroeders Berkhout zich voorlopig geen zorgen. 'De voermengwagenmachine komt in principe niet in aanraking met mest of koeien: hij rijdt over de voergang en hij haalt het voer op het erf op', zegt Berkhout.

Zelfs als zelf voeren op jaarbasis goedkoper zou zijn, willen de broers niet terug. 'In tijden met een lage melkprijs moet je wel blijven focussen op de lange termijn en daarin past deze strategie uitstekend.'

Woonplaats:	Rasquert
Aantal koeien:	150
Voersysteem:	blokkendoseerwagen
	Strautman BVW801
Sinds:	2006
Capaciteit:	300 koeien per uur

Ron Iwema: 'Blokkendoseerwagen is erg geschikt voor eenvoudig basisrantsoen'

Mengen bij het voerhek

Ron Iwema maakt al ruim tien jaar gebruik van een blokkendoseerwagen en een kuilvoersnijder om zijn koppel van 150 koeien te voeren. Afgelopen jaar schafte hij beide apparaten nieuw aan. Een voermengwagen biedt voor hem te weinig toegevoegde waarde.

tekst **Diane Versteeg**

Ron Iwema (55) voert al ruim tien jaar met een blokkendoseerwagen. Begin dit jaar schafte hij weer een nieuwe Strautman-blokkendoseerwagen en kuilvoersnijder aan. Hij heeft ook wel eens een voermengwagen op proef gehad, maar koos toch opnieuw voor dit eenvoudige systeem. 'Gemengd voeren vind ik zeker aantrekkelijk. Maar de extra tijd en kosten wegen voor mij niet op tegen het gemak van de blokkendoseerwagen', zegt hij. 'Bovendien leverde de proeftijd voor mij niet het bewijs dat ik betere resultaten uit mijn veestapel zou krijgen', vervolgt hij. Door vijf of zes keer met de doseerwagen langs het voerhek te rijden en op die manier de blokken te verdelen wordt het rantsoen van gras, mais, soja en grasbros voldoende gemengd. Met 120 hectare land, waarvan 80 in gebruik voor de ruwvoerwinning op het bedrijf, is Iwema ruim zelfvoorzienend in het ruwvoer voor zijn 150 koeien. 'Ik melk met twee melkrobots. Bij elke robot loopt een vergelijkbare groep koeien', vertelt hij over de verdeling van de dieren in zijn stal. Omdat zowel nieuw- als oudmelkte dieren en hoog- en laagproductieve dieren door elkaar lopen, moet het basisrantsoen goed zijn. 'Op basis van de melkproductiegegevens voer ik krachtvoer bij in de robot en in de krachtvoerbox.' Inclusief laden kost het voeren hem niet meer dan een half uur tijd. 'Elke avond steek ik met de kuilvoersnijder

de blokken uit. De volgende ochtend laadt mijn medewerker de blokkenwagen, waarna hij de koeien voert. Na één uur werken zitten we om negen uur 's morgens aan de koffie', lacht Iwema. 'Dat ik mijn medewerker laat voeren, zorgt ook voor continuïteit. Toen ik het nog zelf deed, moest er bij uitzonderingen iemand inspringen die er niet dagelijks ervaring mee had.'

Ronde balen verwerken

Naast de trekker gebruikt hij een kleine shovel waarmee hij ook het voer aanschuift. 'Hoeveel diesel erdoor gaat, weet ik niet eens. Toen ik de voermengwagen op proef had, had ik verwacht meer diesel te verbruiken – maar dat viel me toen mee. Ik weet in ieder geval zeker dat de trekker net zoveel zou draaien als nu', zegt hij. Met de 8 kuubs doseerwagen kan Iwema de droogstaande koeien ook eenvoudig een aangepast rantsoen voeren. 'Hiervoor gebruik ik één perceel waar ik geen drijfmest op breng. Het gras gaat in ronde balen. Die kan de blokkendoseerwagen goed verwerken. De voermengwagen had hier meer moeite mee en het was ook lastiger om de ronde balen in deze machine te laden.' Omdat er voldoende ruimte op het erf is en de kuilen goed bereikbaar zijn, kan Iwema met een blokkendoseerwagen goed uit de voeten. 'Ja, we zijn erg tevreden over deze manier van voeren.'

Woonplaats:	Voorst
Aantal koeien:	180
Voersysteem:	automatisch voersysteem
	GEA Mixfeeder XL
Jaar van installatie:	2015

Johan Wijers: 'Met name in het weekend verlicht automatisch voeren het werk'

Efficiënt voeren en werken

Het automatisch voersysteem van GEA draait ruim een jaar in de nieuwe stal van Johan Wijers. Een betere arbeids- en voer-efficiëntie bepaalden de keuze voor automatisch voeren. Vóór de ingebruikname was een voermengwagen nog een optie, nu zou Wijers meteen kiezen voor automatisch voeren.

tekst **Diane Versteeg**

In 2015 nam de familie Wijers in Voorst een nieuwe stal met ruimte voor 200 koeien in gebruik. Vanuit het oogpunt van arbeidsefficiëntie en voerefficiëntie kozen ze voor een automatisch voersysteem. 'Dat past ook goed bij het automatisch melken', zegt Johan Wijers (32) over de aanschaf van het voersysteem.

Acht keer per dag worden de voergangen gevuld met het rantsoen van bierbostel, mais, gras en hooi. De mengbak heeft een inhoud van 1,5 kuub en het voersysteem kan tot op een kilo nauwkeurig laden. 'Er zijn vijf voerbunkers – voor het kuilgras hebben we er twee – waar de mengbak met een railsysteem onder loopt', vertelt Wijers. 'De rail gaat langs het voerhek en staat ook in verbinding met de jongveestal. Via wissels in de rails kunnen we ook het jongvee voeren met het automatisch voersysteem.'

Voeren op eigen zonne-energie

De voerbunkers van 18 kuub vult Wijers elke twee dagen. Op warme dagen doet hij dit elke dag. 'Met name in het weekend verlicht dit systeem het werk', zegt hij. Voor het vullen van de bunkers gebruikt hij een grote kuilhopper. Per twee dagen blijft er hooguit één kruiwagen aan restvoer voor het voerhek over. Dat haalt Wijers met een mini-shovel weg, die al aanwezig was op het oude bedrijf voor het instrooien van de ligboxen.

In het weideseizoen staat het voersysteem stil tussen 4.00 en 12.00 uur. 'Tussen zeven uur 's ochtends en drie uur 's middags lopen de koeien buiten om zelf gras op te halen,' laat de ondernemer weten.

De shovel verbruikt 30 liter diesel per week, het voersysteem werkt volledig op elektriciteit die wordt opgewekt door 420 zonnepanelen op het staldak. 'Daar hebben we vrijwel geen extra kosten aan. Daarnaast vallen ook de onderhoudskosten van het voersysteem tot nog toe mee.' De bunkers zijn voorzien van roestvrijstalen bodemkettingen en bekleding – duurder in aanschaf, maar goedkoper in onderhoud – en de messen in de mengbak moeten één keer per jaar worden vervangen.

Naast het automatisch voersysteem melkt Wijers met melkrobots. Hoewel vóór de ingebruikname van de nieuwe stal een voermengwagen een optie was, zijn ze daar toch van teruggekomen. 'Als ik nu zou moeten kiezen, zou ik eerst het voeren automatiseren. Daarna pas het melken. Het automatisch voeren neemt je toch meer werk uit handen', zegt hij.

Door een melkrobot is de melktijd weliswaar flexibeler, maar je moet nog steeds twee keer per dag langs de koeien, zo is de ervaring van Wijers. 'De tijd die je daaraan kwijt bent, is net zoveel als wanneer je met een reguliere melkstal werkt. Dat is tenminste mijn ervaring', aldus de veehouder. |